

економічна безпека: Навч. посібник. – К.: Хай-Тек Прес, 2008.– 400 с.
5. Концепція (основи державної політики) національної безпеки України //
Відомості Верховної Ради. – 2005. – №10. 6. Козаченко Г. В., Пономарьов В. П.,
Ляшенко О. М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм
забезпечення: Монографія. – К.: Лібра, 2003.

О. Яворська

Науковий керівник – канд. екон. наук, М.М. Нашкерська

ОЦІНКА ДОХОДІВ ЗА БУДІВЕЛЬНИМ КОНТРАКТОМ

Методологічні засади формування підрядниками в бухгалтерському обліку інформації про доходи, пов'язані з виконанням будівельних контрактів, та їх розкриття у фінансовій звітності регламентуються П(С)БО 18 “Будівельні контракти” [3].

Дохід за будівельним контрактом містить передбачену будівельним контрактом ціну, суму відхилень, претензій та заохочувальних виплат у тому ступені, в якому вони можуть привести до отримання економічних вигод і якщо їх можна достовірно виміряти [1,2].

Відхилення від ціни за будівельним контрактом – зміна ціни будівельного контракту внаслідок змін попередньо погодженого обсягу робіт, конструктивно-якісних характеристик і строків виконання будівельного контракту [1, с. 743].

Претензія за будівельним контрактом – це сума майнової відповідальності замовника чи іншої сторони, яку вимагає відшкодувати підрядник понад ціну контракту. Претензії пов'язані з отриманням додаткових сум, як компенсацію за витрати не включені до первісної ціни контракту [1, с. 743].

Заохочувальні виплати за будівельним контрактом – це додаткові суми, що сплачуються підряднику за виконання (перевиконання) умов контракту [1, с. 743].

Дохід за будівельним контрактом оцінюється за справедливою вартістю активів, які вже отримані або підлягають отриманню. На оцінку доходу від будівельного контракту протягом періоду його виконання впливають деякі обставини, які можуть призвести як до збільшення суми доходу, так і до його зменшення [2, с. 231].

Обставинами, які призводять до зміни суми доходу від контракту, є: виникнення необхідності під час будівництва внести зміни до проекту або переглянути строки будівництва; узгодження підрядником та замовником додаткових виплат підряднику відповідно до контракту як компенсацію за затримку, що виникла з вини замовника або за помилки у специфікаціях, проекті тощо; сплата штрафу підрядником за затримку завершення виконання контракту [2].

Оцінка доходу протягом виконання будівельного контракту переглядається, якщо: після укладення будівельного контракту підрядник та замовник погодять між собою суму відхилень та/або претензій, які змінюють ціну будівельного контракту; змінюється узгоджена ціна будівельного контракту з фіксованою ціною за наявності умов, що передбачають її зміни [2, с. 231].

Доходи протягом періоду виконання будівельного контракту визнаються на дату балансу за ступенем завершеності будівельно-монтажних робіт [1, с. 743].

Існують такі три методи оцінки ступеня завершеності БМР: вимірювання та оцінка виконаних робіт; співвідношення обсягу завершені частини робіт до їх загального обсягу у натуральному вимірі; співвідношення фактичних витрат з початку виконання будівельного контракту до дати балансу та очікуваної (кошторисної) суми загальних витрат [1].

У будівельній галузі найчастіше застосовується метод вимірювання та оцінки виконаної роботи [1, с. 743].

До доходу генпідрядника включається уся вартість виконаних за будівельним контрактом робіт. Вартість робіт, виконаних субпідрядниками, генпідрядники визнають як інші прямі витрати, пов'язані з виконанням будівельного контракту [1, с. 744].

Субпідрядники до доходу включають вартість виконаних власними силами будівельно-монтажних робіт [1, с. 744].

До доходу підрядники включають також суму відхилень, претензій та заохочувальних виплат. Тобто сума майнової відповідальності за порушення замовником умов будівельного контракту відображається підрядником у складі доходу від будівельного контракту. Сума заохочувальних виплат за виконання і перевиконання умов будівельного контракту також визнається підрядником доходом від будівельного контракту [1, с. 744].

Не визнаються доходами одержані від замовників для фінансового забезпечення виконання контракту аванси, які відображаються підрядником у складі його зобов'язань і зменшуються після виконання робіт, визнання доходу і заліку заборгованості [1, с. 744].

Для обліку доходів за будівельним контрактом застосовується субрахунок 703 “Дохід від реалізації робіт і послуг”. За кредитом цього субрахунку в кореспонденції з рахунком 36 “Розрахунки з покупцями та замовниками” відображається сума визнаного доходу від виконання будівельних робіт. За дебетом відображається вирахування суми ПДВ та списання у порядку закриття на рахунок 79 “Фінансові результати” [2, с. 231].

1. Бухгалтерський облік в Україні: Навч. посібник / За ред. Р.Л. Лемішовського. – 6-те вид., доп. і перероб. – Львів: Нац. ун-т “Львівська політехніка” (Інформаційно-видавничий центр “ІНТЕЛЕКТ+” Інституту післядипломної освіти), “Інтелект-Захід”, 2007. – 1200 с. 2. Посібник з бухгалтерського обліку / С.Я. Зубілевич, І.Ю. Кравченко, О.О. Прокопенко, Д.Г. Школьніков, Н.С. Юревич. – 2002. – 472 с. 3. П(С)БО 18 “Будівельні контракти”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28 квітня 2001р № 205.

Р. Януш

Науковий керівник – канд. екон. наук Н.П. Білецька

ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ

Основою стабільного розвитку національної економіки є конкурентоспроможність її підприємств, що здійснюють успішний бізнес. Сучасним ринковим інструментом підвищення ефективності підприємств є реструктуризація, яку у загальному вигляді можна визначити як їх адаптацію до роботи в умовах, що постійно змінюються. Це зумовлює необхідність трансформації організаційно-правових форм, структур, їх систем менеджменту та принципів взаємодії з контрагентами і державою.